

Батьки померли, дітей забрали в місцевий патронат, завдяки чому вони вижили. У нашого сусіда Макара Чайківського померли три дочки – Юля, Сеня, Ганя. У сім'ї Можарівських померли дві дочки – Даша та Лена, у Летюха (ім'я не пам'ятаю) – син Микола.

Свідчення очевидців зібрала і записала директор Будинку культури Т. В. Бойко 30.09.2007 р. та 1.10.2007 р.

Бондаренко Іван Андрійович,
1924 р.н. Народився в селі Великі Лісівці.

В ті роки я також був однією ногою в могилі. Сім'я наша жила дуже бідно. А в 1933 році в хаті взагалі нічого юстівного не залишилось. Я опух від голоду і лежав на ліжку, чекав смерті. В хату заїшов чоловік, який вивозив мертвих людей на кладовище. Подивився на мене і покликав свого напарника на підмогу, а той каже: «Та він же ще живий». – «Сьогодні ще живий, а на ранок буде все одно мертвим, давай його заберемо, він же майже без пам'яті». Мене винесли і поклали на віз, де лежали вже померлі від голоду. Привезли на кладовище, почали копати яму. Лежачи на возі, я розумів, що мене скоро закопають. Не знаю, де взялися сили. Я сповз якось з воза і доповз до кущів поблизу. Вечором мене знайшли і забрали додому односельчани, дали чашку молока, на другий день – молочної каши та якихось коржів. В них я пробув тиждень, підкріпивсь і ожив. Настала весна, різnotрав'я допомогло мені вижити.

Задворна Юлія Петрівна,
1925 р.н. Народилася в селі Великі Лісівці.

В 1933 році я вперше побачила, як помирають люди. Прийшла рано до своєї подруги Ліди. Вона від голоду вже не могла встати. «Хочу юсти», – ледь шепотіли її губи. Я побігла назбирала жменю шипшини, принесла їй, вона взяла плоди в рот. Не встигла ковтнути, як її очі пішли під лоб, опустилися руки, тіло стало бездиханим.

У моого батька була сестра, сім'я юстівного практично нічого не мала. Будучи вагітною, вона пішла в ліс, там народила дитину, задушила її, принесла додому, порубала і з'їла.

Гетьман Євдокія Іванівна,
1927 р.н. Народилася в селі Великі Лісівці.

Мені було 6 років, коли був голод, але події тих років дуже запам'яталися. Знаю, як постійно хотілося юсти, а юсти було нічого. Я була сирота і жила у своєї тітки Степи. Пам'ятаю, як вона пекла котлети з насіння (кашки) лободи, добавляючи туди жменю муки. Спечене було дуже твердим. То ці бур'янові котлети люди в селі називали «ударниками». Хоча вони були і дуже тверді, але це було велике щастя, коли вони попадали до рота. Восени збирали груші-дички, шипшину, мерзлі буряки. А ще більше щастя було назбирати в лісі грибів, які відварювали на сковороді в воді. В селі не витримало голоду і померло багато моїх подруг та знайомих.

Свідчення записала вчителька історії Великолісовецької загальноосвітньої школи Комар Л. І. 2007 рік.

Квітченко (Бондаренко) Віра Андріївна,
1916 р.н. Народилася в селі Великі Лісівці.

В нашій сім'ї було семеро дітей: два брати та п'ятеро сестер. Двоє сестер врятувати не вдалося, вони померли від голоду в 1932 році. На перших порах якось люди допомагали продуктами одне одному, молоком, сухарями, просом, жменькою муки. А коли в більшості сімей і цього не стало, люди в селі почали масово помирати як дорослі, так і діти. Від недоїдання також хворіли і помирали.

Свідчення записала учениця 7 класу Великолісовецької неповної середньої школи Марченко Олександра. 2007 рік.